

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vsa druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljal na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslani in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjav: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Svetovna vojna.

Avstrijsko-srbska vojna.

Prodiranje naše armade v Srbijo.

Naše prodiranje je naletelo severozapadno od Valjeva na močan odpor. Tudi otežujeta dež in sneg, ki sta omehčala zemljo, nadaljni transport naše artilerije. Vkljub temu so pridobile vse naše kolone še naprej na prostoru, so zavzele več važnih pozicij ter dosegle črto Skela na Savi do južno od Kočeljeve, ter v nadaljni smeri čisto do Drine. Vjeli smo mnogo sovražnikov, ki izjavljajo, da se hočejo Srbi pri Valjevu znova upreti. V nekaterih polkih je baje izbruhnil punt. V zadnjih dneh so zelo uspešno sodelovali tudi monitorji „Körös“, „Maros“ in „Leitha“. Podpirali so zmagovito prodiranje naših čet ob Savi z uničujočim ognjem v sovražnikov bok.

Da bi dobil čas za odvoz svojega trena, je sovražnik pričel znova z odporom severno in zapadno od Valjeva. Našim četam se je včeraj po ljutih bojih posrečilo zavzeti ključ do sovražnih postojank, višine pri Kamenici.

Vjeli smo 580 mož ter vplenili mnogo orožja in streljiva. Čete so 14. t. m. stale pred Obrenovcem pri Ubu in v napadu na gorski hrbet Jantino na črti vzhodno od Kamenice, v južni smeri pa blizu do Stubice, na cestnem prelazu med Rogačico in Valjevem.

Naša armada je prodrla do reke Kolubare.

Z južnega bojišča poročajo uradno z dne 16. novembra: Na južnem bojišču niso dale naše zmagovite čete s svojim trdovratnim zasledovanjem nobenega časa sovražniku, da bi se zbral k ponovnemu resnemu odporu in svojih številnih, zlasti pri Valjevu že več let sem pripravljenih, utrjenih pozicijah. Zato so se tudi včeraj pred Valjevem razvili samo boji s sovražnimi zadnjimi četami, ki smo jih vrgli po kratkem odporu. Sovražnik je nam pustil na bojišču vjetnike. Naše čete so do-

spele do reke Kolubare ter zasedle Valjevo in Obrenovac. Sprejem v Valjevu je bil značilen. Najprvo cvetlice, toda samo v prevaro; sledile pa so jim neposredno bombe in krogle iz pušk.

Belgrad pred padcem.

Naše čete so vzele dne 15. novembra zjutraj po dvehurnem ljutem artilerijskem ognju Obrenovac v naskoku. Navdušenje je bilo velikansko.

Pot na Belgrad je od zapada prosta. Mesto se bo najbrže že v najbližjih dneh nahajalo v naših rokah. Naše težke havvice so zadnje dni obstreljevale belgrajsko trdnjavo. Sovražnik ni odgovarjal.

Pretekli torek so poskusile slabe naše čete pri Smederevu na videz prekoračiti Donavo. Potom te demonstracije se jim je posrečilo dognati, da se nahajajo v dolini Morave močne sovražne čete.

Naše čete so prekoračile reko Kolubaro.

Z južnega bojišča poročajo uradno z dne 17. novembra. Na južnem bojišču so se naše čete včeraj pomaknile do Kolubare. Nekateri oddelki so jo že prekoračili, dasi je sovražnik razdejal vse mostove. V Valjevu, kamor je že prispelo višje poveljstvo, smo brzo vzpostavili mir in red. Mesto je od srbskih čet hudo trpelo. Neki majhen konjeniški oddelek je včeraj vjel 300 sovražnikov.

Belgrad pred padcem.

Neki stotnik generalnega štaba je odšel kot parlamentar v Belgrad ter je zahteval, da se mesto tekom ene ure preda. Ker ni dobil odgovora, so pričele naše baterije dne 16. novembra zvečer z najhujšim obstreljevanjem trdnjave.

Prodiranje v Srbijo. — 1400 Srbov vjetih.

Z južnega bojišča javljajo uradno dne 18. novembra. Na južnovzhodnem bojišču so bili na več točkah večji boji, ob razdejanih prehodih preko reke Kolubare so naše čete že na onstranskem bregu. Dne 16. novembra smo vjeli 1400 sovražnikov in vplenili mnogo vojnega materijala.

Avstrijsko-ruska vojna.

Junaška obramba Przemysla.

Obramba trdnjave Przemysl se vrši kakor pri prvem obkoljenju z največjo aktivnostjo. Srdit izpad dne 14. nov. je potisnil sovražnika do višine pri Rokietnici. Naše čete so imele pri tem izpadu minimalne izgube. — V Karpatih smo posamezne sunke sovražnih vojev odbili brez težave. Tudi na ostali fronti ne more prodreti rusko rokognosciranje.

Zavzete ruske utrdbe severno od Krakova.

Naše čete so vdrlle iz prostora pri Krakovu ter 16. nov. zavzele sprednje sovražnikove utrdbene črte severno od državne meje. V prostoru pri Wolbromu in Pilici so Rusi prispeli večinoma samo v podmočje našega artilerijskega ognja. Kjerkoli je napadla sovražna artilerija, je bila odbita. Eden izmed naših polkov je vjel 500 sovražnikov in vplenil 2 strojni puški. Nemška zmaga pri Kutnu že učinkuje na splošni položaj.

Nova bitka v Ruski Poljski. — 3000 vjetih Rusov.

Operacije zavezniških armad so prisilile ruske čete v ruski Poljski k bitki, ki se je razvila na celi fronti pod ugodnimi pogoji. Ena izmed naših bojnih skupin je včeraj vjela nad 3000 sovražnikov.

Napram tem velikim bojem ima prodiranje ruskih čet proti Karpatom samo podrejen pomen. Pri debušanju iz Grybowa je nepričakovan ogenj naših baterij razpršil močno sovražno konjenico.

Nemško-francoska vojna.

Uspešni boji Nemcev v Flandriji.

Boji v Flandriji še trajajo, zavira jih v zadnjih dneh deževno in viharo vreme. Nemški napadi so počasi napredovali. Južno od Yperna so vjeli 700 Francozov. Angleške napade zapadno od Lilla so odbili. Pri Berry au Bac so morali Francozi

PODLISTEK.

Dve važni postojanki.

Sueški prekop.

Ze l. 1875. si je Anglija zasigurala faktično moč nad to važno svetovno prometno črto: kedive se je nahajal v denarnih stiskah in je bil skoraj vesel da mu je angleški minister Disraeli odkupil akcije sueškega prekopa. V istem hipu je postala seveda Anglija tudi najvažnejši zunanji faktor v Egiptu in že l. 1882. je položila po bombardiranju Aleksandrije svojo težko roko na staro zemljo faraonsko. Politiko Anglije v Egiptu, vse njene krvave boje v Sudanu je smatrati v prvi vrsti kot obrambne in zavarovalne akcije za nemoteno qbvladanje sueškega prekopa, pomorske ceste v Indijo. Francija, katere inženirji in katere kapital so prekop zgradili, je bila takrat preslaba, da bi preprečila angleške akcije; pozneje se je z Anglijo pobotala in si zasigurala svobodo postopanja v severozapadni Afriki.

Sueški prekop je inženirsko remek-delo 19. stoletja. Dne 19. nov. je bilo ravno 45 let odkar je bil z velikanskimi slavnostmi otvoren. Vsi evropski dvori so bili zastopani, na čelu sijajne knežje družbe je slavila krasna duhovita soproga cesarja Napoleona Evgenija pravč triufe. V dvornem gledališču v Kahiri so takrat prvič zašumeli omamljajoči akordi Verdijeve nove, nalašč za

slavnost naročene opere „Aide“. 20 milijonov frankov so stale slavnosti, ki so kronale delo velikega francoskega inženirja Ferdinanda Lessepsa.

Lesseps je bil ustanovil veliko akcijsko družbo za gradnjo sueškega prekopa in 25. aprila 1859. se je zarila v Port-Saidu prva lopata, da odstrani zemljo, ki loči Sredozemsko od Rdečega morja. Armada 25.000 delavcev se je borila skoraj deset let z vsemi težkočami terena, podnebja in pomanjkanja, nesreče, bolezni so jo decimirale, in padlo je na kameniti zemlji pustih pokrajin na tisoče žrtev.

18. marca 1869. so drli prvi toki sredozemske vode proti Grenkim jezerom ob južnem izhodu prekopa. Delo, s katerim so se 14 sto let pred Kristom pečali egipčanski faraoni, in katero je zamišljal l. 1798. tudi veliki Napoleon, je bilo dokončano.

Sueški prekop je 160 km dolg na gladini 60—110 m in na dnu 22 m širok ter 8 m globok. V novejšem času so prekop poglobili na 10 m ter ga povsodi razširili na najmanj 90 m. Cele podjetje je stalo prvotno 450 milijonov, 300 milijonov je prevzela akcijska družba, 150 pa kedive. Anglija ima sedaj veliko večino vseh akcij in je torej prava gospodarica prekopa. Prejemki družbe Sueškega prekopa so ogromni, za vsako osebo, ki se vozi po prekopu je plačati 10 frankov, za vsako tona blaga 7 do 9 frankov pristojbine. Sueški prekop je ladjam vseh narodov odprt; ponoči

je električno razsvetljen in parniki morejo torej voziti po njem — seveda s primerno opreznostjo — dan in noč. Prebrodijo ga v 15 do 20 urah. Promet je velikanski. Že l. 1905. je plovilo po prekopu 4115 ladij, ki so prevozile 252.694 oseb in na milijone ton blaga.

* * *

Kavkaz.

Posebna pozornost se obrača sedaj proti Kavkazu, kjer napoveduje Rusija ofenzivo proti Turčiji. Carski ukaz to vsaj zaukazuje. Kavkaz obsega pokrajine med Črnim morjem in Kaspiškim jezerom od nižine reke Manič do turško-perzijske meje, obsega 484.900 km² in ima 9 milijonov prebivalcev. Vrhovi dele Kavkaz na evropski in azijski del. Najvišja gora v Kavkazu je gora Elbrus 5631 m, ob južni meji proti Perziji gora Ararat 5211 m. Od gorskih prelazov preko Kavkaza so najvažnejši 3500 m visoki prelaz Maruk, 2900 m visoki prelaz Nahar, Krestovajski prelaz, prelaz Darjal 2400 m. Velike važnosti so železnice, tostran Kavkaza od Rostova v Vladikavkaz s stransko železnico Novorossijsk ob Črnem morju. Druga zelo važna proga je iz Vladikavkaza preko Petrovska ob Kaspiškem jezeru v Baku. Na južni strani gre železnica iz Batuma v Poti, Tiflis, Elisabetpol, Aljat in proga iz Tiflisa v Aleksandropol ter v Kars in Erivan.

izprazniti neko dominirajočo pozicijo. V Argonskem lesu je nemški napad dobro napredoval. Francozi so imeli velike izgube in so tudi včeraj zopet pustili nad 150 vjetnikov v nemških rokah.

Nemško poročilo o bojih na zapadu in na vzhodu.

Boji na desnem krilu so imeli tudi včeraj pod vplivom neugodnega vremena le malo uspeha. Pomikajoč se s težavo naprej so Nemci vjeli par sto Francozov in Angležev ter vplenili dve strojni puški. V Argonskem lesu se jim je posrečilo razbiti neko francosko oporišče in je zavzeti v naskoku. Poročilo Francozov, da so spravili pri Coincourtu, južno od Marsala, neki nemški oddelek v nered, je izmišljeno. Francozi so marveč imeli tam znatne izgube, Nemci pa niso izgubili niti enega moža.

Na vzhodu še trajajo boji na vzhodnopruski meji in v ruski Poljski. Odločitve še ni.

Na Francoskem ni bojov.

Veliki glavni stan dne 17. novembra dopoldne. Tudi včeraj je na zapadnem bojišču vladal v splošnem mir. Južno od Verduna in severovzhodno od Cireya so Francozi brezuspešno napadali. Operacije na vzhodnem bojišču so nadalje ugodno napredovale. Natančnejših poročil še ni.

Ljuti boji za Reims.

Od petka vlada v Champagni živahna delavnost. Topovi obstreljujejo zopet Reims in okolico. Nemške linije obdajajo mesto v polukrogu. Sovražnik ima zasedene razne utrdbe ter je v zadnjih 48 urah ljuto napadal najvažnejše točke; najjačje pritiska pri tem v smeri na Berryau—Bač in Thiel. Nemška artilerija je očitno dobila znatna ojačenja. Najtežji oblegovalni topovi pa so se z višin zopet odstranili. Nemški jarki so se za dober kos pomaknili naprej. Ponočni napadi se vršijo neprenehoma. Danes zjutraj so razstrelili klavnice.

Nemci so na zapadu osvojili Chatillon.

Veliki glavni stan dne 18. novembra dopoldne.

Boji v zapadni Flandriji se nadaljujejo. Položaj je v bistvu neizpremenjen. V Argonskem lesu so Nemci napadajoč uspešno prodirali. Francoske napade južno od Verduna so odbili. Napad proti nemškim četam, ki so jih pri St. Mihielu pomaknili na zapadno obrežje reke Mas, se je po prvotnem uspehu popolnoma ponesrečil. Nemški napad jugovzhodno od Cireya je napotil Francoze, da so zapustili del svojih pozicij. Nemške čete so v naskoku zavzele Chatillon.

Nemško-angleška vojna.

Nov angleški vojni kredit.

Razen že dovoljenih 150 milijonov funtov šterlingov bo zahtevala vlada še 225 milijonov kredita. Največji del te svote se porabi za kritje tekočih vojnih stroškov od konca marca 1915. 3 milijoni so določeni kot predujem za Belgijo, 800.000 funtov šterlingov dobi Srbija; posebno posojilo dobe angleške kolonije in večje svote angleške občine v podporne svrhe.

Nova milijonska angleška armada.

Angleški parlament je sprejel predlogo, ki upravičuje vlado, da nabere nov milijon vojakov za angleško armado. — Parlament je odobril tudi kredit 225 milijonov funtov šterlingov za vojne izdatke. V debati je izjavil min. predsednik Asquith, da znašajo tekoči vojni izdatki evropskih držav dnevno 800.000 do 1 milijona funtov šterlingov. Zaenkrat ni pričakovati zmanjšanja teh ogromnih izdatkov.

Poraz angleškega brodovja pri Middelkerquu.

Nemški poljski artileriji se je posrečilo, pri Middelkerquu, storiti sedem ladij brodovja admiral Hooda za boj nesposobnih. Ena ladja se je kmalu nato potopila.

Dne 24. oktobra so bile neka križarka in dve torpedovke poškodovane, nakar so te ladje hitro izginile.

Dne 25. oktobra je priplulo mnogo angleških ladij ter obsule nemške obrežne baterije s točo težkih granat. Našteli so kakih 1000 strel, ki so zadeli deloma v bližini nemških baterij, niso jim pa napravili posebne škode. Nasprotno so bile zopet tri angleške ladje „Falkon“, „Brillant“ in „Rinaldo“ poškodovane tako, da so bile nerabne za nadaljni boj. Izgubile so tudi mnogo častnikov in mož.

Dne 26. oktobra storjeni poizkus, razbiti nemške baterije, se je popolnoma ponesrečil. Iz velike daljave so začele ladje streljati, morale so se pa zopet umakniti. Neka nemška granata je zadela kotel in stroje torpednega rušilca, ki se je kakor je bilo opaziti z obali, kmalu nato potopil. Od takrat se angleške ladje niso več upale blizu do obali. Njih ogenj je bil brezuspešen, tako da je mogla nemška artilerija nadaljevati svoje operacije proti sovražni fronti pri Nieuportu.

Nemško-ruska vojna.

Nemške zmage pri Lipnu in Wloclawku.

Na zapadnem bojišču ste 15. t. m. obe stranki kazali vsled vladajočega viharja in vsled snežnih zametov le malo aktivnosti. V Flandriji so nemški napadi počasi napredovali. V Argonskem lesu pa so izvojevali nekaj večjih uspehov. — Boji na vzhodu še trajajo. 15. t. m. so nemške v vzhodni Prusiji se boreče čete odbile sovražnika v okolici južno od Stallupōnena. Nemške čete, ki operirajo v zapadni Prusiji, so se uspešno ustavile ofenzivi ruskih čet pri Soldavi in so vrgle v zmagovitem boju pri Lipnu ruske kolone, ki so prodirale ob desnem bregu Visle, nazaj na Plock. V teh bojih so Nemci do 15. t. m. vjeli 5000 sovražnikov in vplenili 10 strojnih pušk. V bojih, ki so se nekaj dni sem vršili kot nadaljevanje uspeha pri Wloclawku, je padla odločitev. Več ruskih armadnih zborov, ki so nastopili proti Nemcem, so potisnili preko Kutna. Kolikor se je sedaj dognalo, so izgubili Rusi 53.000 mož na vjetnikih, najmanj 70 strojnih pušk in doslej še negotovo število topov.

Vjet varšavski gubernator s štabom.

Varšavski gubernator, baron Korff, se je odpeljal v spremstvu svojega adjutanta v privatnem avtomobilu iz Varšave proti Kutnu, ne da bi vedel, da so Nemci medtem Kutno v ljutem boju že zavzeli. Pri Tarnowu je naletel avtomobil nankrat na prve čete nemške konjenice. Poskusil je uiti, toda dragonci so ga dohiteli in obkolili. Gubernator se je brez odpora udal v svojo usodo.

Bitka pri Lodzu. — Porazena ruska konjenica pri Pillkallenu.

Na Poljskem so se v okolici severno od Lodza razvili novi, sedaj še neodločeni boji. Jugovzhodno od Soldave so Nemci prisilili sovražnika, da se je umaknil na Mlavo. Na najskerajšem severnem krilu so dne 16. in 17. novembra porazili močno rusko konjenico in jo vrgli preko Pillkallena.

Turška proti tripelententi.

Turško poročilo o bojih proti Rusom in Angležem.

Iz glavnega vojnega stana se poroča; Turške čete so zasedle Kutur v perzijskem Aserbejdžanu. Mesto je bilo dosedaj zasedeno od Rusov, ki so poraženi zbežali. Med turškimi četami, ki jih preganjajo, in njihovimi zadnjimi četami so se vršili v sredo neznatni boji.

Boji okoli Kōravuhōija so bili jako ljuti. Turške čete so se izkazale izredno hrabre. Neki turški polk se je zagnal trikrat v naskoku na višino kōte 1905. Major in več častnikov prvega bataljona je padlo. Konečno so vdrle čete z nepresežno hrabrostjo, katera je slavni zgodovini osmanske armade v čast, v napadene pozicije. Od sovražnikov, ki so branili višino ni ostal niti eden nepoškodovan. Turški plen je bogat, zlasti so se polastili mnogo materijala za prirejanje utrd.

Ljuto so Turki napadli Angleže, ki so se bili izkrcali pri Fau ob obali Bassorah. Angleži so imeli 60 mrtvih.

Izlamska sveta vojna.

V Carigradu so politična društva priredila velik demonstrativni shod, ki se ga je udeležila tisočglava množica. Po opoldanski molitvi se je v mošeji Fatime z velike lece prečitala v posebni poslanici šejha il islam „fetva“, s katero se proglša sveta vojna. Množica se je napotila nato na trg pred vojnim ministrstvom, kjer so nastopili razni govorniki in kjer so se opravile molitve za zmago turške armade in mornarice. Od tu je množica odšla pred visoko porto (ministrstvo zunanjih del), da manifestira, da je ves narod enodušno z vlado pripravljen za vse žrtve. Opoldne je sultan Mehmed v stari palači Seraila sprejel deputacijo, poslano z velikega shoda.

Bajazid v ruskih rokah.

Kakor poročajo berlinski listi, se nahaja po zatrdilih ruskega generalnega štaba cela bajezidska kotlina v ruskih rokah. (Bajazid je mesto v turško-armenskem vilajetu Erzerum ter leži na trgovski cesti s Trapezunta v Tabris. Cela kotlina se nahaja v višini 1860 m nad morjem.)

Turški napad na Fau.

Poročilo glavnega stana pravi: Včeraj smo napadli Angleže v Fau. Imeli so mnogo mrtvih, katerih število se cení na 1000.

Angleži zasedli utrdbe Sejh—Said.

Angleška admiraliteta poroča: Indijske čete podpirane od križarke „Duke of Edinburgh“, so zavzele utrdbe Sejh—Said ob vhodu v Rdeče morje v ožini Bab el Mandeb. Zajele so mnogo sovražnikov ter vplenile 6 topov in veliko množino municije.

Poročila s turških bojišč.

V Egiptu in Kavkazu.

Na vseh bojiščih nadaljujejo turške borbe z uspehom. Čete, ki operirajo na Egiptski meji, so osvojile kraj Kalat ul Nahl, 120 kilometrov oddaljen od meje in so tam razobesile turško zastavo. Čete, ki so pri Lazistanu stopile na rusko ozemlje, so po srditem boju porazile Ruse in zadele sovražniku velike izgube. Vjeli so 100 Rusov in vplenili 2 gorska topa. V boju pri Köpriköiju so vzele turške čete poraženim Rusom tudi 5 strojnih pušk.

V Črnem morju.

Turško brodovje, ki je bilo odplulo, da poišče rusko brodovje v Črnem morju, je zadelo na višini Sebastopola na dve oklopnici in 5 križark ter jih zapledlo v boj. Sovražno brodovje se je umaknilo v smeri na Sebastopol, zasledovano od turških vojnih ladij. Izid boja se bo pozneje nanznil. Cesarsko otomansko brodovje je napadlo rusko brodovje, ki se je bilo osmelilo, obstreljevati Trapezunt, pred Sebastopolom. V boju ki se je razvil je bila neka ruska oklopnica resno poškodovana. Ostalo rusko brodovje je v gosti megli zbežalo v smeri na Sebastopol. Turško brodovje zasleduje rusko brodovje.

* * *

Provizoričen predsednik v Mehiki.

Po semkaj došli poročilih, je bil Gufierrez pred skupščino v Agoas Calientes zaprisežen za provizoričnega predsednika v Mehiki. — Skupščina je nato proglasila generala Carranza za upornika.

Ecuaquor in Venezuela.

„Mornig Post“ poroča iz Washingtona: Angleški veleposlanik je pri državnem departementu ugovarjal proti kršenju nevtralnosti s strani Ecua-dorja in Venezuele. Brodovje admiral grofa Speeja je dobilo iz obeh držav brezzična poročila o gibanju ladij admiral Gradeca. Nemci so porabili otoke Galopagos kot bazo, da preskrbe svoje ladje s premogom in živili. Poluradno se priznava da angleške pritožbe spravljajo državni departement nekoliko v zadrego. Za Zedinjene države je težavno, nastopiti s silo proti kaki južnoameriški državi.

Vojno stanje med Turčijo in Japonsko.

Iz Carigrada poročajo: Japonski veleposlanik je zahteval včeraj svoje akreditivne listine ter je zapustil Carigard. Smatra se, da bo Japonska tudi formalno proglasila, da se nahaja s Turčijo v vojnem stanju.

Papež za mir.

Papež je izdal encikliko na katoliške škofocelega sveta, v kateri podaja sliko sedanje vojne ter zaklinja vladarje in narode, naj končajo morilni boj. Papeža žalosti tudi vojna duhov, ki izvira iz pomanjkanja ljubezni do bližnjega. Plevel modernizma se mora izruvati, modernega duha je treba iztrebiti. Papež priporoča molitve za mir.

Vstaja v južni Afriki.

Vstaja ne obsega samo države Oranje, marveč se je tudi že raztegnila v južni Transvaal. V soboto je bilo videti med Philippstovnom in Colesbergom močne burske oddelke. Do večjih bojov doslej še ni prišlo, ker se poveljnik De Wet očitno trudi se izogibati bojem in vladne čete utruditi. Kako resno presoja v Capetownu položaj izhaja iz tega, da časopisje ne računa z možnostjo zbrati vse čete na jugu Kaplandije, da branijo okolico Capetowna tako dolgo, da pridejo ojačenja.

Boji v južni Afriki.

„Reuterjev urad“ poroča: Vladne čete pod poveljstvom polkovnika Ceillersa so se dne 15. novembra zapletle v boj z vstaškimi četami pod poveljstvom Beyersa, ki štejejo baje 1500 mož. Boj še traja. Buri so izgubili precej mrtvih in ranjenih.

Črna gora in Albanija.

„Corriere della sera“ poroča, da je črnogorski zunanji minister Plamenac izjavil: Črna gora ne bo odgovorila na izzivanje Albancev iz Severne Albanije. Črna gora se čuti vsled svojih zvez s tripleentento dosti zaščitena. Če bi pa Esad paša v resnici poskusil zasedi Skader, kar bi bila v sedanjem času velika smelost, bodo črnogorske čete zasedle Taraboš, ki obvladuje mesto.

DNEVNE VESTI.

Božič v vojni. Božič se bliža, praznik ljubezni in domovine. Ubog ali bogat, vsakdo pripravlja — bodisi iz tega, kar si je s trudom pridelal, bodisi iz izobilja — darilo za tiste, ki so njegovemu srcu najbližji. Komu se ne poroši oko, ako se spominja naših vojakov, ki izpolnjujejo ob tem času, daleč od doma, morda v pustih krajih, najplemenitejšo, toda najtežjo izmed dolžnosti! Vojni oskrbovalni urad c. in kr. vojnega ministrstva je sklenil tem vrlim možem poslati skromno božično darilo in posveča temu namenu

pol milijona kron.

Kakor znamenita je ta vsota, vendar daleč ne za-
došča, da bi se vsakemu vojaku; ki je v vojni,
naredilo majhno veselje. Zato je treba sodelovanja
vseh! Z neznatnim številom tistih, ki nimajo dra-
gega svojca v vojni, bodo tekmovali tisti, kojih
sin, kojih brat, kojih mož ali zaročenec se bojuje
za domovino. . . . Zato prosi vojni oskrbovalni
urad (IX., Berggasse 16), da bi se mu s tem na-
menom velikodušno in kar najhitreje naklanjala
darila v denarju. Ta urad bode skrbel, da pridejo
božična darila našim četam po oddelkih pravočasno
v roke kakor drag pozdrav iz domovine, kakor
dokaz najiskrenejšega spomina, kakor znak upanja
na veselo svidenje!

C. kr. vojno ministrstvo, vojni oskrbovalni urad
IX., Berggasse 16.

Razglas. Ker se splošni popis žita, krompirja
in moke s stanjem z dne 15. oktobra 1914 ni pri-
čakovanju izvedel, odreja se na višji ukaz ponovno
popisovanje vsega žita in moke, ki bo
dne 1. decembra 1914. na razpolago. Namen
tega popisovanja je edino ta, dobiti pregled vseh
v tuzemstvu se nahajajočih razpoložljivih zalog, da
se zamore na podlagi tega ukreniti vse potrebno
za preživetje prebivalstva do prihodnje žetve.
Vsi proizvajalci, to so poljedelci, (kmetovalci, mli-
narji vseh vrst) trgovci, skladišča in obratna pod-
jetja, ki imajo žito in moko v lastnih ali tujih pro-
storih založeno ali za druge shranjeno, morajo
naznaniti vso zalogo, ki se nahaja omenjenega
dne t. j. 1. decembra 1914 v njih lasti, t. j.
vse žito in vsa moka, ki jo imajo v lastni hiši
ali skladišču, v kakem železniškem ali ladijskem
skladišču ali v žitnih skladiščih proizvajalcev za
se shranjeno ali ki je še med potom na železnici ali
ladji. Naznaniti je vse žito bodisi omlačeno ali
neomlačeno, zadnje po približni cenitvi. Nikakor
se ne sme odšteti onega za setev, pičo,
za svojo ali tujo uporabo, temveč naznaniti
je vso zalogo brez razločka, na kar se ponovno
in s poudarkom opozarja. Vsi gori navedeni k na-
znanitvi zavezani imajo se poslužiti posebnih
obrazcev (prijav), ki jih dobe pri svojem županstvu,
ozir. ki jih bo isto razdelilo. Te tiskovine imajo
natanko in popolnoma resnično v dveh
enakih vzorcih izpolniti in jih na to še dne
1. decembra ali najkasneje dne 2. decem-
bra t. l. dopoldne izročiti županstvu ali od
tega zato nastavljenemu zaupniku. Kdor ne bi
pavočasno in resnično navedel svoje zaloge,
kaznovan bo v smislu cesarskega ukaza z dne 1.
avgusta 1914 št. 194 drž. zak. od okrajnega gla-
varstva z denarno globo do 1000 K ali z zaporom
do 3 mesecev, ako ne nastopijo strožje sodnijske
kazni do enega leta in poleg tega še denarna
globa do 20.000 K ter zapadlost zalog in izguba
obrtne pravice. Pripomni se, da se ne bo nikogar
zasledovalo, ki dne 15. oktobra ni resnično nave-
del svoje zaloge, da pa se bo brezobzirno postopalo
napram onemu, ki ne bi popolnoma ustregel
predstoječi odredbi.

Vsem županstvom. Vojno posojilo za katero
je ravnokar otvorjeno do 24. novembra t. l. ob 12.
uri opoldan podpisovanje, služi boju za biti in ne
biti, sreči in časti domovine, borbi naših očetov,
sinov, bratov za obstanek. Vsi se zavedamo, da
pomeni srečen konec vojne, začetek nove sreče
gospodarske dobe. Navezani smo na svoja lastna
sredstva in moramo svetu pokazati, da je naša
gospodarska sila kos največjim finančnim naporom.
Patrijotična dolžnost vsih slojev prebivalstva je,
da se vsakdo po svojih močeh udeleži te finan-
cijelne tekme, kar bo tem lažje, ker se ne gre
samo za izkaz požrtvovalnosti napram državi in
domovini, temveč tudi za jako ugodno nalaganje
denarja. Pogoji, ki jih nudi vojno posojilo, so za
nalaganje denarja izredno ugodni za vse imovite
sloje, posebno za one, ki imajo viliko premoženja;
prihaja nadalje v poštev uvaževanje, da je po-
kritje kolikor možno velikega dela vojnih stroškov
z izkupitkom posojila, najučinkovitejše sredstvo za
to, da se zabrani čezmerno kroženje papirnatega
denarja in se s tem odpravi nevarnost, da se
vrednost našega denarja poslabša, s čemur bi se
zmanjšala cena denarja in pa vrednost premo-
ženja, ki obstoji v denarnih terjatvah. Da se zago-
tovi popolen uspeh posojila, so se ukrenile po-
sebnne odredbe, ki olajšujejo udeležbo pri supskrip-
ciji, in ki jih morajo prizadeti krogi primerno uva-
ževati in izrabiti. Po zmislu § 4 in § 5 cesarske
naredbe z dne 27. septembra 1914, drž. zak. št.
261 in z dne 31. oktobra 1914, drž. zak. št. 279,
glede odloga zasebnopravnih denarnih terjatev, se
morejo terjatve, ki jih imajo posamezniki napram
bankam, hranilnicam, zadrugam in drugim kreditnim
zavodom po tekočem računu, iz vlog proti blagaj-
ničnim listkom ali iz vlog na vložne knjižice, po-
rabit za vplačila na državno posojilo brez vsake
omejitve, in sicer na ta način, da se subskribirani
znesek enostavno nakaže ali pošlje na blagajnico,
ki je upravičena prevzemati vplačila. Nadalje da-
jejo avstro-ogrska banka, poštna hranilnica in voj-
noposojilniška blagajnica na vrednostne papirje
posojila za ugodno obrestno mero, 1, in sicer za
sedaj za 5¹/₂% oziroma bodo dajale za še ugod-
nejšo obrestno mero v slučaju, da se bančna
obrestna mera še bolj poniža. Na ta način si lahko
pridobimo vojno posojilo tudi tisti, ki sedaj morebiti
nimajo razpoložnega denarja v ta namen. Najeto
posojilo potem lahko vračajo s poznejšimi dohodki.
Zelo želeli je, da se prebivalstvo te prilike v obilni
meri posluži in prihranke, ki se mu delajo, ozir.
svoj razpoložni denar nalože v vojnem posojilu,
posebno ker ima podpisalec dobiček, z ozirom na
to, da se obresti, ki jih bo plačevati za posojilo,
najeto v svrhu subskribcije državnega posojila,
nižje nego so obresti, ki jih bo prejemal od vojnega
posojila. Sicer pa se pri navadenih zavodih samih
tekem enega leta lahko dobi posojilo na vojno
posojilo samo, in sicer za znižano obrestno mero,
tako da je podpisalcu treba razmeroma le majhen
del posojene svote vplačati, dočim si večji del,

najbrže približno ³/₄ lahko preskrbi s posojilom na
podpisano svoto. Upoštevati se mora nadalje, da
ni treba vplačati cele podpisane svote naenkrat
temveč da se sme dovoliti tudi vplačevanje v več-
jih obrokih. Županstvu se naroča, potom javnega
razglasa opozoriti prebivalstvo na pričeto podpisova-
nje vojnega posojila in zlasti premožnejše ljudi
nagovarjati, da nalože svoj denar v tem posojilu.
Obrne pa se naj županstvo tudi do različnih dru-
štev in drugih korporacij, ki bi bile v položaju
udeležiti se subskribcije vojnega posojila. Tudi
občina sama bo podala prav lep zgled patrijotičnega
čutstvovanja, ako tudi podpiše po svojih močeh
vojno posojilo. O uspehu je poročati

V Trziču se je pri zgradbi barake en del
podrl in je 42letnega tesarja Vinka Slatnerja hudo
poškodoval.

Iz ljudskošolske službe. Za suplenta na
ljudski šoli v Železnikih je bil imenovan Ciril
Rakovec; za provizorično učiteljico na enorazred-
nico v Bukovici je bila imenovana Frančiška Ur-
bančičeva in za provizoričnega učitelja in voditelja
ljudske šole v Zalem logu Viktor Kregar.

Promocija. V petek, dne 20. t. m. je promo-
viral na dunajskem vseučilišču g. Mavricij Matjašič
iz Kranja, za doktorja vsega zdravilstva.

† **Narednik Viktor Zupančič.** Dne 25. okto-
bra t. l. je izdihnil svojo mlado dušo na bojnem
polju gospod Viktor Zupančič, c. kr. narednik 22.
domobranske topniške divizije, 2. baterije, sin go-
spoda Ivana Zupančiča c. kr. nadoficijala v pokoju.
Pred tremi leti je pokojnik postovoljno vstopil k
vojakom, in sicer v topničarski polk št. 7. Letos je-
seni bi bil že doslužil kot vojak, a prišla je vojska,
pa je moral namesto na dopust, v — boj.

V **Radovljici** je 45letni železničar Ivan Princ
gredeč zvečer čez slab most tako nesrečno padel,
da si je zlomil roko.

Umrl je dne 15. novembra v Sp. Brniku pri
Kranju po dolgi mučni bolezni gospod Joško Je-
reb, slušatelj živinozdravniške visoke šole na Du-
naju, popolbrat gospoda odvetniškega kociplanta
dr. Ivana Sajovica, v 22. letu svoje dobe. Pogreb
se je vršil dne 17. novembra dopoldne na pokopališče
podružnice Sv. Simona in Tadeja v Spodnjem
Brniku.

Nesreča ali kali? V Cerkljah se je pripetila
nezgoda Janezu Jenku, podomače Končku. Nje-
gova žena ga je po stegnu oparila z vrelo juho
tako hudo, da so morali poslati po zdravnika.
Jenkov mlajši brat leži bolan v vojaški bolnišnici v
Ljubljani.

Lepo solnčno stanovanje

z eno sobo, kuhinjo velikim vrtom in dru-
gimi pritliklinami oddam takoj.

J. Zmet Kranj.

Otvoritev
kinematografičnega gledališča pod tvrdko
Kino Talija
v Kranju, v Zvezdi poleg kavarne Krajnc
se slavnemu občinstvu uljudno naznanja.
Predstave se bodo naznanile po lepakih.

Z odličnim spoštovanjem

Vodja in operater
Franc Volich

Franc Ks. Sajovic

Lovro Rebolj v Kranju

Glavni trg

20 52-43

Ravnokar mi je došla **velika zaloga storjene obleke za moške**, kakor tudi za **ženske pelerine**, monteljni i. t. d. Priporočam vljudo sl. občinstvu zalogo in svojo delavnico **na Glavnem trgu**. Postrežba točna in solidna.

Kokriško predmestje

v lastni hiši **zaloga šivalnih strojev in potrebščin**. Ravno tam **gostilna**, kjer točim najboljša vina in pivo ter postrežem vedno z **dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili**.

Imam tudi obrt za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

Zobotehnik, kateri je v vseh tudi najfinjših zobotehničnih delih poučen je vstopil včeraj pri dr. Globočniku in bo slavnemu občinstvu od sedaj naprej vedno na razpolago.

SINGER

šivalni stroji so neprekosljivi v trajnosti in vsestranski uporabi.

SINGER

šivalne stroje dobite samo v naših prodajalnah z „S“ izveskom.

SINGER Co., delniška družba šivalnih strojev
Kranj, Glavni trg št. 119.

60 30-13

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzhaecker

konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah dopoldne na razpolago.

5 52-41

Spominjajte se Rdečega križa

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča za

jesensko sezijo

svojo bogato zalogo zimskega modnega blaga, sukna za ženske obleke, barhenda za bluže in obleke, zimskih ševijotov, kamgarnov in lodnov, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga. Volneni robci, pleti, ogrinjalke in pleteni robci najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Zimske srajce, jopice in hlače za ženske, moške in otroke.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah kupuje

M. RANT, KRANJ

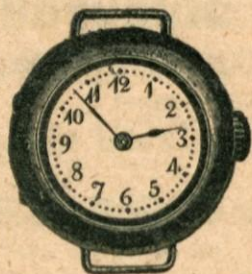
trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

9-45

Najbolje in najceneje se kupi pri tvrdki

RUDOLF RUS

v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885.

Prva in največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Ceniki zastonj in poštne prosti.

Strogo solidna in poštena postrežba.

Tiskarna „Sava“ v Kranju se priporoča za vsa tiskarska dela.

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI, PRESERNOVA ULICA št. 3.

12-50

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka.

Denarnega prometa do konca leta 1912

vlog

rezervnega zaklada

700 milijonov kron,

42 mil. 500 tisoč K,

1 mil. 330 tisoč K.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka.